

UUSIKAUPUNKI, MAUNU (895010048)

Konekaivuun arkeologinen seuranta
30.9.2004

Raportti arkeologisesta seurantatutkimuksesta, jonka Turun maakuntamuseon tutkija Heljä Brusila suoritti Uudenkaupungin Hallun kylässä olevalla Maunun tilalla (RN:o 12:27) viemärikaivannon yhteydessä 30.9.04.
Omistaja: Marko Mäki-Arvela
Kallelantie 142, 23600 Kalanti

UUSIKAUPUNKI, HALLU, MAUNU Viemärikaivannon kaivuun arkeologinen seuranta

Maunun tilan uuden päärakennuksen rakentamishanke käynnistyi kuluvan kesäkauden aikana. Uuden rakennuksen sijaintipaikka on tilan pihapiirissä, entisen talousrakennuksen kohdalla nykyisen asuinrakennuksen lounaispuolella. Paikka on Kallelantien ja Nisintanhuan tien risteuksen itäpuolella.

Rakennustöiden aloittamista edelsi Turun maakuntamuseon tarkastuskäynti paikalle 9.6.04 sekä museon antama lausunto rakennushankkeesta (15.6.04). Lausunnossaan museo katsoi arkeologiset lisätutkimukset aiheelliseksi syystä, että uudisrakennuksen sijaintipaikan pohjoisreunalta, talousrakennuksen ja Nisintanhuan tien välistä, löytyi koekuopasta rautakauteen viittaavia löydöksiä (palanutta savea ja mahd. saviastian pala). Jo aiemmin Maunun talon maalta oli toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin rautakauden esinelöytöjä, joista osa on saatu talteen vanhan asuinrakennuksen länsipuolelta, teiden risteyksessä olleen vanhan kylätontin alueelta, osa etäämpää sokerijuurikaspellolta talon koillispuolelta. Museoviraston ja Mäki-Arvelan kesken käydyissä neuvotteluissa uudisrakennuksen sijaintipaikkaa muutettiin niin, että se siirtyi hieman etelämäksi, kokonaan talousrakennuksen kohdalle. Tältä osin lisätutkimuksia ei enää katsottu aiheelliseksi, mutta viemäri- ja vesijohtokaivantojen osalta lisätutkimustarve pidettiin vielä voimassa.

Viemäriönnin aloittaminen tuli ajankohtaiseksi jo tänä syksynä sateiden vuoksi, kun vesi alkoi kerääntyä talon rakenteilla oleviin perustuksiin. Välttämätöntä oli saada kuntoon talon lounaisnurkalta viistosti Kallelantien varteen johtava putkisto. Lisätutkimukset päätettiin tehdä näissä olosuhteissa konekaivuun arkeologisen seurannan periaatteella. Turun maakuntamuseo suoritti seurannan 30.9.04 Museoviraston pyynnöstä. Ajankohta sovittiin Mäki-Arvelan ja Maakuntamuseon kesken. Aikaa kaivuutyön seurantaan kului neljä tuntia.

Maastomuodoista

Maunun tilan pihapiiri asuin- ja talousrakennuksineen sijaitsee heti Nisintanhuan ja Kallelantien risteuksen itä-kaakkoispuolella. Maastoltaan piha-alue on loivasti etelään viettävää. Entisen talousrakennuksen etelä-lounaissivulla maasto vietti kuitenkin hieman voimakkaammin alueelle ajetun täytemaakeroksen vuoksi. Talousrakennuksen ja karjarakennuksen välissä maanpinta on Kallelantielle asti sorapintaista ajoväylää, talousrakennuksen pohjois- ja länsisivulla avointa nurmikenttää. Talousrakennuksen länsipuolella oli havaittavissa loiva notkelma, joka isännän kertoman mukaan oli ollut aina muuta piha-aluetta kosteampi paikka. Tällä Kallelantien ja talousrakennuksen välisellä alueella oli ollut aikanaan perunamaa.

Havainnot

Viemärikaivanto, jonka pituus oli n. 30 m, kaivettiin uudisrakennuksen lounaisnurkalta länsilounaaseen, Kallelantien reunaan asti (Liitekartta). Uudisrakennuksen lounaisnurkalla, ent. talousrakennuksen eteläseinustalla, oli viiden metrin matkalla paksuimmillaan n. 1 m:n vahvuinen täytemaakerros. Sen alla oli noin 40-50 cm:n paksuinen tumma, lähes musta kerros, jossa oli muun muassa hiilen kappaleita, tiilen paloja, punasavikeramiikkaa ja lasia. Kerros jatkui saman vahvuisena ja kaltaisena koko kaivannon pituudella. Ensin mainitun täytemaakeroksen loputtua tummaa kulttuurikerrosta oli kuitenkin jo heti nurmen alta lähtien ja se muuttui kivisemmäksi.

Luonteeltaan kerros muistutti polttokalmistokerrosta, mutta mitään esihistorialliseen aikaan viittaavaa siitä ei tullut esiin.

Vaikutelmaksi jäi, että tumma kulttuurimaakerrostuma oli levitetty alueelle täytemaaksi jossain vaiheessa. Se oli pahoin sekoittunutta, mihin myös perunanviljely oli osaltaan vaikuttanut. Mahdollista on, että kerros on peräisin vanhasta kylätontista, joka on sijainnut teiden risteyksen paikkeilla. Kerrostuma sisälsi palon jälkiä ja rakennusjätettä. Muun muassa tiilenkappaleita ja muoviakin tuli esiin eri syvyyksiltä kivien välistä. Löydöksiä ei otettu talteen, koska ne olivat varsin nuoria. Samanlaista kerrostumaa lienee muuallakin piha-alueella.

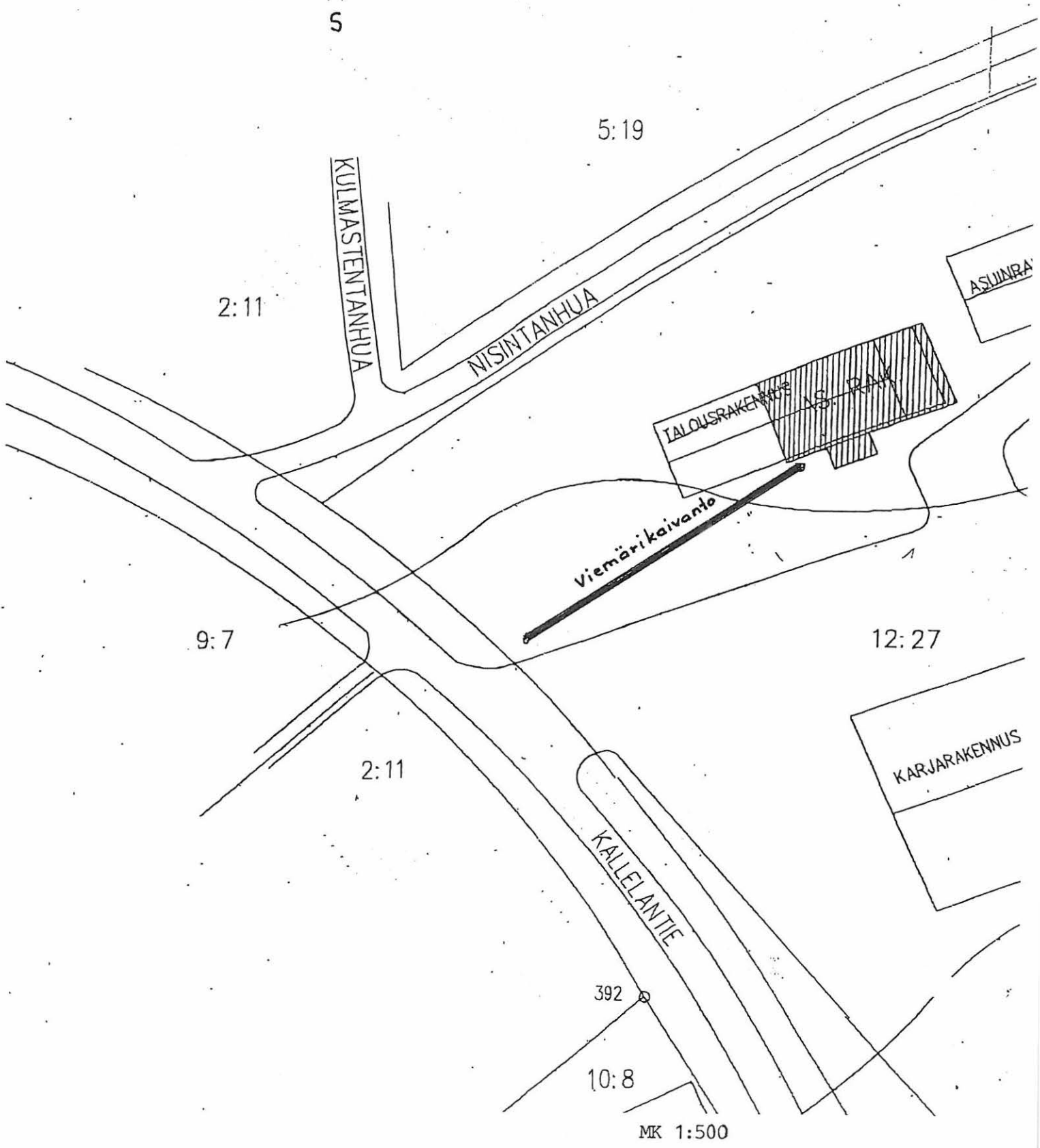

Viemärikaivanto kuvattuna lounaasta kohti rakenteilla olevan uudisrakennuksen perustuksia. Takana nykyinen asuinrakennus ja oikealla navetan edustan sorattua ajoväylää. Tumma kulttuurikerros näkyy kaivannon seinämässä. Tällä kohtaa se alkoi jo heti nurmen alta. (Digikuva 2004/HB)

Turussa 8.10.2004

Turun maakuntamuseo
Tutkija

Heljä Brusila

MK 1:500

UUSIKAUPUNKI HALLU MAUNU

Viemärikaivanto 30.9.2004

Konekaivun seuranta